

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІЇ

Валентина АРАНЧІЙ

2021 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

освітньо-професійна програма Насінництво і насіннєзнавство
спеціальність 201 Агрономія
галузь знань 20 Аграрні науки і продовольство
СВО Магістр

ПОЛТАВА 2021

Розробники:

Тищенко Володимир – професор кафедри селекції, насінництва і генетики, д. с. - г. н., професор

Маренич Микола – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с. - г. н., доцент

Ляшенко Віктор – доцент кафедри рослинництва, к. с. - г. н., доцент

Гангур Володимир – професор кафедри рослинництва, к. с. - г. н., доцент

Шакалій Світлана – доцент кафедри рослинництва, к. с. - г. н.,

Наскрізна програма практики розглянута та схвалена
на засіданні кафедри селекції, насінництва і генетики

Протокол від 30 серпня 2021 р. №1

Завідувач кафедри

Володимир ТИЩЕНКО

Наскрізна програма практики схвалена
науково-методичною радою спеціальності 201 Агронімія

Протокол від 30 серпня 2021 р. №1

Голова науково-методичної ради
спеціальності 201 Агронімія

Ольга БАРАБОЛЯ

ВСТУП

Наскрізна програма практики розробляється згідно освітньо-професійної програми Насінництво і насіннезнавство та навчального плану підготовки студентів ступеня вищої освіти магістр спеціальності 201 Агрономія.

Метою практики є набуття студентами вмінь і практичних навичок методики виконання польових вимірювань, поглиблення теоретичних знань, практичних навичок, ознайомлення безпосередньо в установі, організації, на підприємстві, з виробничим процесом і технологічним циклом виробництва, відпрацювання вмінь і навичок з робітничої професії та спеціальності.

Завдання практики:

– поглиблення, систематизація і закріплення теоретичних знань, одержаних студентами в процесі навчання; ознайомлення та набуття навичок роботи з приладами, обладнанням і програмними продуктами в професійній діяльності; виховання відповідальності за результати своєї діяльності тощо;

- закріплення теоретичних знань та формування навичок прийняття самостійних рішень на певних ділянках роботи (чи з конкретних питань) у виробничих умовах; освоєння сучасних технологій і виробничих процесів та збір фактичного матеріалу для виконання індивідуальних завдань.

Проходження практики сприяє формуванню: компетентностей:

загальних:

1. Здатність до збирання і аналізу інформації.
2. Здатність до управління інформацією.
3. Здатність до використання сучасних професійних, інноваційних, комп'ютерних технологій та інтернет-ресурсу.
4. Використання іноземних мов у професійній діяльності.
5. Здатність до вирішування задач з метою розвитку нового знання і процедур в умовах недостатньої інформації.
6. Володіння методами фундаментальних і прикладних науково-дослідних робіт.
7. Широка ерудиція із сучасних теоретичних концепцій різних розділів природокористування, включаючи новітні методи синтезу і аналізу результатів наукових досліджень.

фахових:

1. Здатність застосовувати методики аналізу та діагностики якості насінневого матеріалу в різних ланках насінництва та насінневих інспекціях.
2. Участь на рівні інспектора в оцінюванні якості насінневого матеріалу для забезпечення розвитку галузі насінництва.
3. Здатність організовувати роботу різних виробничих підрозділів відповідно до вимог безпеки життєдіяльності.
4. Здатність до підготовки звітних і методичних документів при виконанні перевірок якості насінневого матеріалу та якості проведення наукових досліджень в насінництві.
5. Здатність до ведення кошторисної документації щодо забезпечення функціонування і діяльності державної насінневої інспекції, проведення науково-дослідної роботи.

6. Здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички із насінництва при розробці системи контролю за збереженням насінневих фондів.
7. Здатність застосовувати методичні основи проектування і виконання польових, вегетаційних і лабораторних досліджень з використанням сучасного обладнання, здатність генерувати нові ідеї і методичні рішення.
8. Здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички при розробці системи заходів із охорони довкілля та праці для окремих технологічних процесів в насінництві сільськогосподарських культур.
9. Уміння керувати виробничим колективом, знання нормативних документів, регламентуючих організацію і методику проведення науково-дослідних і виробничо-технологічних робіт із насінництва.
10. Володіти методами розробки, вдосконалення, складання найбільш ефективних екологічно орієнтованих та економічно доцільних заходів в насінництві.
11. Здатність використовувати знання та системний аналіз і узагальнення з метою забезпечення високої продуктивності суб'єктів насінницької діяльності при розробці прогнозів, поточних і перспективних планів розвитку насінництва.
12. Навички роботи у виробничому колективі, здатність щодо спілкування із фахівцями різних галузей сільськогосподарського виробництва.
13. Готовність до самостійного професійного використання сучасного обладнання, комплексу машин, а також приладів щодо виробництва насіння та напрямів досліджень у насінництві.
14. Готовність до здійснення контролю за дотриманням регламенту проведення технологічних процесів, відповідності якості насінневого матеріалу державним сертифікатам, укладанням угод між суб'єктами насінницької діяльності.
15. Здатність застосовувати спеціалізовано-професійні знання і уміння при управлінні технологічними процесами в насінництві.

програмних результатів навчання:

1. Знання та розуміння теорії і методології системного аналізу, етапів реалізації системного підходу при дослідженні процесів і явищ в агроценозах, вміння та навички використовувати методологію системного аналізу у агрономічній науці.
2. Збір, обробка, аналіз та систематизація науково-технічної інформації вітчизняного та зарубіжного досвіду.
3. Розробка методик проведення експериментів, опанування нових методик досліджень, а також організація, проведення та аналіз результатів експериментів.
4. Використання методів генетики та біотехнології під час вирощування високоякісного насінневого матеріалу.
5. Вирощування високоякісного насіння різних сільськогосподарських культур. 9. Здійснення контролю за якістю насіння, складання відповідних документів щодо сортових та посівних якостей насіння
6. Підготовка науково-технічних звітів, оглядів і наукових публікацій за результатами виконаних досліджень, їх впровадження у виробництво.
7. Проектування адаптивних систем землеробства для господарств різних форм власності та їх впровадження.

1. ОПИС ПРАКТИК

Навчальним планом підготовки студентів освітньо-професійної програми Насінництво і насіннезнавство ступеня вищої освіти магістр спеціальності 201 Агрономія денної форми навчання 2021 року набору передбачені наступні види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види, назви і обсяги практик студентів освітньо-професійної програми Насінництво і насіннезнавство ступеня вищої освіти магістр спеціальності 201 Агрономія денної форми навчання

№ з/п	Назва практики	Семестр	Обсяг практики	
			кредитів ЄКТС	годин
Науково - дослідна практика				
1.	Науково - дослідна практика	2	10,5	315

Навчальним планом підготовки студентів освітньо-професійної програми Насінництво і насіннезнавство ступеня вищої освіти магістр спеціальності 201 Агрономія заочної форми навчання 2021 року передбачені наступні види практик (табл. 2).

Таблиця 2

Види, назви і обсяги практик студентів освітньо-професійної програми Насінництво і насіннезнавство ступеня вищої освіти магістр спеціальності 201 Агрономія заочної форми навчання

№ з/п	Назва практики	Семестр	Обсяг практики	
			кредитів ЄКТС	годин
Професійна практика				
1.	Професійна практика	2	6	180

1.1. Науково - дослідна практика

Метою науково - дослідної практики є формування знань та умінь з наукових основ насінництва сільськогосподарських польових культур, а також з проведення сортового контролю для одержання високоякісного насіння у виробництві за інтенсивного застосування сортозаміни й сортооновлення; здатність майбутніх спеціалістів визначати відповідність якості зерна вимогам діючої нормативної документації, рівень якості, сортність.

Завдання науково – дослідної практики:

- поглиблення знань майбутніми фахівцями основних положень та методів з розмноження високоякісного сортового насіння;
- збереження в процесі розмноження усіх морфологічних ознак; біологічної чистоти й сортової якості, властивих цьому насінню і рослинам;
- формування високих урожайних і посівних якостей насіння спеціальними прийомами вирощування, збирання й післязбиральної обробки;
- засвоєння знань фактичного матеріалу про насінневу забезпеченість господарства;
- опанування структури насінницької галузі господарства і технологій вирощування сільськогосподарських культур;

- формування знань з реалізації насінневої продукції рослинництва, умов її зберігання та переробки;
- вивчення технології механізованих сільськогосподарських робіт;
- підготовка до самостійної роботи на посадах фахівців;
- поглиблення вміння працювати з фактичним матеріалом виробничої діяльності господарства й використовувати його для написання наукових робіт;
- знати організацію і технологію насінництва сільськогосподарських культур;
- опанування організації проведення державного та внутрішньогосподарського насінневого контролю.
- ознайомлення з досягненнями в галузі насінництва і насінневого контролю;
- ознайомлення з потенційною врожайністю районованих генотипів основних сільськогосподарських культур;
- ознайомлення з процесами збирання, очистки та зберігання врожаю сільськогосподарських культур.
- використання даних статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності;
- визначення посівних та сортових якостей насіння згідно з нормами стандарту;
- проведення видового та сортового прополювання.

Проходження науково – дослідної практики сприяє формування компетентностей:

загальних:

1. Здатність до збирання і аналізу інформації.
2. Здатність до управління інформацією.
3. Здатність до використання сучасних професійних, інноваційних, комп'ютерних технологій та інтернет-ресурсу.
4. Використання іноземних мов у професійній діяльності.
5. Здатність до вирішування задач з метою розвитку нового знання і процедур в умовах недостатньої інформації.
6. Володіння методами фундаментальних і прикладних науково-дослідних робіт.
7. Широка ерудиція із сучасних теоретичних концепцій різних розділів природокористування, включаючи новітні методи синтезу і аналізу результатів наукових досліджень.

фахових:

1. Здатність застосовувати методики аналізу та діагностики якості насінневого матеріалу в різних ланках насінництва та насінневих інспекціях.
2. Участь на рівні інспектора в оцінюванні якості насінневого матеріалу для забезпечення розвитку галузі насінництва.
3. Здатність організовувати роботу різних виробничих підрозділів відповідно до вимог безпеки життєдіяльності.
4. Здатність до підготовки звітних і методичних документів при виконанні перевірок якості насінневого матеріалу та якості проведення наукових досліджень в насінництві.

5. Здатність до ведення кошторисної документації щодо забезпечення функціонування і діяльності державної насінневої інспекції, проведення науково-дослідної роботи.
6. Здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички із насінництва при розробці системи контролю за збереженням насінневих фондів.
7. Здатність застосовувати методичні основи проектування і виконання польових, вегетаційних і лабораторних досліджень з використанням сучасного обладнання, здатність генерувати нові ідеї і методичні рішення.
8. Здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички при розробці системи заходів із охорони довкілля та праці для окремих технологічних процесів в насінництві сільськогосподарських культур.
9. Уміння керувати виробничим колективом, знання нормативних документів, регламентуючих організацію і методику проведення науково-дослідних і виробничо-технологічних робіт із насінництва.
10. Володіти методами розробки, вдосконалення, складання найбільш ефективних екологічно орієнтованих та економічно доцільних заходів в насінництві.
11. Здатність використовувати знання та системний аналіз і узагальнення з метою забезпечення високої продуктивності суб'єктів насінницької діяльності при розробці прогнозів, поточних і перспективних планів розвитку насінництва.
12. Навички роботи у виробничому колективі, здатність щодо спілкування із фахівцями різних галузей сільськогосподарського виробництва.
13. Готовність до самостійного професійного використання сучасного обладнання, комплексу машин, а також приладів щодо виробництва насіння та напрямів досліджень у насінництві.
14. Готовність до здійснення контролю за дотриманням регламенту проведення технологічних процесів, відповідності якості насінневого матеріалу державним сертифікатам, укладанням угод між суб'єктами насінницької діяльності.
15. Здатність застосовувати спеціалізовано-професійні знання і уміння при управлінні технологічними процесами в насінництві.

програмних результатів навчання:

1. Знання та розуміння теорії і методології системного аналізу, етапів реалізації системного підходу при дослідженні процесів і явищ в агроценозах, вміння та навички використовувати методологію системного аналізу у агрономічній науці.
2. Збір, обробка, аналіз та систематизація науково-технічної інформації вітчизняного та зарубіжного досвіду.
3. Розробка методик проведення експериментів, опанування нових методик досліджень, а також організація, проведення та аналіз результатів експериментів.
4. Використання методів генетики та біотехнології під час вирощування високоякісного насінневого матеріалу.
5. Вирощування високоякісного насіння різних сільськогосподарських культур. 9. Здійснення контролю за якістю насіння, складання відповідних документів щодо сортових та посівних якостей насіння
6. Підготовка науково-технічних звітів, оглядів і наукових публікацій за результатами виконаних досліджень, їх впровадження у виробництво.

7. Проектування адаптивних систем землеробства для господарств різних форм власності та їх впровадження.

1.2. Професійна практика

Метою професійної практики є формування знань та умінь з наукових основ насінництва сільськогосподарських польових культур, а також з проведення сортового контролю для одержання високоякісного насіння у виробництві за інтенсивного застосування сортозаміни й сортооновлення; здатність майбутніх спеціалістів визначати відповідність якості зерна вимогам діючої нормативної документації, сортність.

Завдання професійної практики:

- поглиблення знань майбутніми фахівцями основних положень та методів з розмноження високоякісного сортового насіння;
- збереження в процесі розмноження усіх морфологічних ознак; біологічної чистоти й сортової якості, властивих цьому насінню і рослинам;
- формування високих урожайних і посівних якостей насіння спеціальними прийомами вирощування, збирання й післязбиральної обробки;
- засвоєння знань фактичного матеріалу про насінневу забезпеченість господарства;
- опанування структури насінницької галузі господарства і технологій вирощування сільськогосподарських культур;
- формування знань з реалізації насінневої продукції рослинництва, умов її зберігання та переробки;
- вивчення технології механізованих сільськогосподарських робіт;
- опанування підготовки здобувачів вищої освіти до самостійної роботи на посадах фахівців;
- поглиблення вміння працювати з фактичним матеріалом виробничої діяльності господарства й використовувати його для написання звіта.
- знати організацію і технологію насінництва сільськогосподарських культур;
- опанування організації проведення державного та внутрішньогосподарського насінневого контролю.
- ознайомлення з досягненнями в галузі насінництва і насінневого контролю;
- ознайомлення з потенційною врожайністю районованих генотипів основних сільськогосподарських культур;
- ознайомлення з процесами збирання, очистки та зберігання врожаю сільськогосподарських культур.
- використання даних статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності;
- визначення посівних та сортових якостей насіння згідно з нормами стандарту;
- проведення видового та сортового прополювання.

Проходження професійної практики сприяє формуванню компетентностей:
загальних:

1. Здатність до збирання і аналізу інформації.
2. Здатність до управління інформацією.

3. Здатність до використання сучасних професійних, інноваційних, комп'ютерних технологій та інтернет-ресурсу.
4. Використання іноземних мов у професійній діяльності.
5. Здатність до вирішування задач з метою розвитку нового знання і процедур в умовах недостатньої інформації.
6. Володіння методами фундаментальних і прикладних науково-дослідних робіт.
7. Широка ерудиція із сучасних теоретичних концепцій різних розділів природокористування, включаючи новітні методи синтезу і аналізу результатів наукових досліджень.

фахових:

1. Здатність застосовувати методики аналізу та діагностики якості насінневого матеріалу в різних ланках насінництва та насінневих інспекціях.
2. Участь на рівні інспектора в оцінюванні якості насінневого матеріалу для забезпечення розвитку галузі насінництва.
3. Здатність організовувати роботу різних виробничих підрозділів відповідно до вимог безпеки життєдіяльності.
4. Здатність до підготовки звітних і методичних документів при виконанні перевірок якості насінневого матеріалу та якості проведення наукових досліджень в насінництві.
5. Здатність до ведення кошторисної документації щодо забезпечення функціонування і діяльності державної насінневої інспекції, проведення науково-дослідної роботи.
6. Здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички із насінництва при розробці системи контролю за збереженням насінневих фондів.
7. Здатність застосовувати методичні основи проектування і виконання польових, вегетаційних і лабораторних досліджень з використанням сучасного обладнання, здатність генерувати нові ідеї і методичні рішення.
8. Здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички при розробці системи заходів із охорони довкілля та праці для окремих технологічних процесів в насінництві сільськогосподарських культур.
9. Уміння керувати виробничим колективом, знання нормативних документів, регламентуючих організацію і методику проведення науково-дослідних і виробничо-технологічних робіт із насінництва.
10. Володіти методами розробки, вдосконалення, складання найбільш ефективних екологічно орієнтованих та економічно доцільних заходів в насінництві.
11. Здатність використовувати знання та системний аналіз і узагальнення з метою забезпечення високої продуктивності суб'єктів насінницької діяльності при розробці прогнозів, поточних і перспективних планів розвитку насінництва.
12. Навички роботи у виробничому колективі, здатність щодо спілкування із фахівцями різних галузей сільськогосподарського виробництва.
13. Готовність до самостійного професійного використання сучасного обладнання, комплексу машин, а також приладів щодо виробництва насіння та напрямів досліджень у насінництві.

14. Готовність до здійснення контролю за дотриманням регламенту проведення технологічних процесів, відповідності якості насіннєвого матеріалу державним сертифікатам, укладанням угод між суб'єктами насінницької діяльності.

15. Здатність застосовувати спеціалізовано-професійні знання і уміння при управлінні технологічними процесами в насінництві.

Програмних результатів навчання:

1. Знання та розуміння теорії і методології системного аналізу, етапів реалізації системного підходу при дослідженні процесів і явищ в агроценозах, вміння та навички використовувати методологію системного аналізу у агрономічній науці.

2. Збір, обробка, аналіз та систематизація науково-технічної інформації вітчизняного та зарубіжного досвіду.

3. Розробка методик проведення експериментів, опанування нових методик досліджень, а також організація, проведення та аналіз результатів експериментів.

4. Використання методів генетики та біотехнології під час вирощування високоякісного насіннєвого матеріалу.

5. Вирощування високоякісного насіння різних сільськогосподарських культур. Здійснення контролю за якістю насіння, складання відповідних документів щодо сортових та посівних якостей насіння

6. Підготовка науково-технічних звітів, оглядів і наукових публікацій за результатами виконаних досліджень, їх впровадження у виробництво.

7. Проектування адаптивних систем землеробства для господарств різних форм власності та їх впровадження.

2. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

2.1. Науково – дослідна практика.

Тема 1. Загальна характеристика господарства.

Структура господарства (виробнича, організаційна, управлінська) та організація його діяльності. Функціональні обов'язки керівників та спеціалістів різних рівнів. Аналіз результативних показників діяльності підприємства.

Тема 2. Розмноження насіння.

Основні положення методів з розмноження високоякісного сортового насіння. Збереження в процесі розмноження усіх морфологічних ознак рослин. Біологічна чистота й сортова якість властива насінню і рослинам.

Тема 3. Система насінництва в господарстві.

Підбір сортів та гібридів. Визначення посівних якостей насіння. Підготовка земельних ділянок під насіннєві посіви. Проведення сортових та видових прополок насіннєвих посівів.

Тема 4. Технологія вирощування сільськогосподарських культур.

Система передпосівного обробітку ґрунту. Підготовка насіння до сівби. Догляд за рослинами в період сходи – збирання. Розрахунки доз добрив та норм висіву. Збирання врожаю.

Тема 5. Формування урожайних і посівних якостей насіння.

Прийоми вирощування, збирання й післязбиральної обробки посівного матеріалу. Насіннєва забезпеченість господарства. Структура насінницької галузі

господарства і технологій вирощування сільськогосподарських культур. Реалізація насінневої продукції рослинництва.

Тема 6. *Технологія механізованих сільськогосподарських робіт.*

Самостійна робота на посадах фахівців. Фактичний матеріал виробничої діяльності господарства. Організація і технологія насінництва сільськогосподарських культур. Організація проведення державного та внутрішньогосподарського насінневого контролю.

Тема 7. *Післязбиральні роботи з насіннєвим матеріалом.*

Досягнення в галузі насінництва і насінневого контролю. Потенційна врожайність районованих генотипів основних сільськогосподарських культур. Процеси збирання, очистки та зберігання врожаю сільськогосподарських культур, використання даних статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності. Визначення посівних та сортових якостей насіння згідно з нормами стандарту.

Залежно від професійного спрямування, наукових інтересів та особистих побажань студент повинен розробити конкретні висновки та обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення окремого напрямку роботи підприємства або впровадження певної інновації.

2.2. Професійна практика

Тема 1. *Загальна характеристика господарства.*

Структура господарства (виробнича, організаційна, управлінська) та організація його діяльності. Функціональні обов'язки керівників та спеціалістів різних рівнів. Аналіз результативних показників діяльності підприємства.

Тема 2. *Розмноження насіння.*

Основні положення методів з розмноження високоякісного сортового насіння. Збереження в процесі розмноження усіх морфологічних ознак рослин. Біологічна чистота й сортова якість властива насінню і рослинам.

Тема 3. *Система насінництва в господарстві.*

Підбір сортів та гібридів. Визначення посівних якостей насіння. Підготовка земельних ділянок під насіннєві посіви. Проведення сортових та видових прополок насіннєвих посівів.

Тема 4. *Технологія вирощування сільськогосподарських культур.*

Система передпосівного обробітку ґрунту. Підготовка насіння до сівби. Догляд за рослинами в період сходи – збирання. Розрахунки доз добрив та норм висіву. Збирання врожаю.

Тема 5. *Формування урожайних і посівних якостей насіння.*

Прийоми вирощування, збирання й післязбиральної обробки посівного матеріалу. Насіннєва забезпеченість господарства. Структура насінницької галузі господарства і технологій вирощування сільськогосподарських культур. Реалізація насінневої продукції рослинництва.

Тема 6. *Технологія механізованих сільськогосподарських робіт.*

Самостійна робота на посадах фахівців. Фактичний матеріал виробничої діяльності господарства. Організація і технологія насінництва

сільськогосподарських культур. Організація проведення державного та внутрішньогосподарського насінневого контролю.

Тема 7. Післязбиральні роботи з насіннєвим матеріалом.

Досягнення в галузі насінництва і насінневого контролю. Потенційна врожайність районованих генотипів основних сільськогосподарських культур. Процеси збирання, очистки та зберігання врожаю сільськогосподарських культур, використання даних статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності. Визначення посівних та сортових якостей насіння згідно з нормами стандарту.

3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИК

Практика студентів Полтавського державного аграрного Університету (далі – Університету) проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програм практики студентів освітньо-професійної програми Насінництво і насіннезнавство ступеня вищої освіти магістр спеціальності 201 Агрономія.

Базами практики можуть бути суб'єкти господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, фізичні особи, які проводять незалежну професійну діяльність, органи державної влади і місцевого самоврядування, громадські формування, об'єкти структурних підрозділів Університету, а також бази за межами України за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі програм практики.

Науково - дослідна практика проводиться на базах практики. Підприємства (установи, організації тощо), що залучаються для проведення науково – дослідної (професійної) практики студентів, повинні відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів, напрям діяльності яких відповідає спеціальності 201 Агрономія;
- здатність забезпечити виконання програми практики;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою студентів;
- забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- надання студентам на час проходження практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмам практики (за згодою керівника підприємства (установи, організації тощо) та за наявності відповідних вакансій);
- надання студентам права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (установи, організації тощо);
- можливість наступного працевлаштування випускників Університету (на загальних підставах, за наявності вакансій).

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок

проведення практики, є:

- розробка наскрізних і робочих програм практик;
- визначення баз практики;
- укладання договорів про проведення практики студентів між Університету та підприємствами (установами, організаціями тощо);
- розподіл студентів за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики студентів, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- складання індивідуальних завдань на практику;
- проведення настановчих зборів студентам;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики навчального відділу, на факультеті – декан, на кафедрах – завідувачі кафедр.

Функції організаторів, керівників та учасників практики визначаються Положенням про проведення практики студентів.

Науково - дослідна практика студентів проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання студентами всіх видів робіт згідно програми практики.

На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення студентам-практикантам інструктажів з охорони праці, ознайомлення з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість студентів-практикантів, яка закріплюється за ним, не перевищує десяти осіб.

На студентів-практикантів, які проходять практику на підприємстві (установі, організації тощо), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо). За наявності вакантних місць та за відповідності змісту роботи програмі практики, вони можуть бути зараховані на штатну посаду.

Організація проведення **професійної практики** студентів заочної форми навчання здійснюється з урахуванням наявності в них професійного досвіду.

Студенти, які мають досвід роботи, стажувалися (не менше одного місяця) або працюють за обраним фахом, допускаються розпорядженням декана факультету до складання семестрового контролю з професійної практики без її проходження на підставі поданих підтверджуючих документів. Документами, які підтверджують відповідність займаної посади обраному фаху та наявність у студента відповідного практичного досвіду, є довідка з місця роботи чи стажування, засвідчена керівником підприємства (установи, організації тощо), або копія трудової книжки.

Студентам, які не працюють за фахом і не мають досвіду роботи за фахом, проводиться професійну практику згідно наказу ректора Університету.

Проходження студентом професійної практики може здійснюватися за місцем роботи (без відриву від виробництва) за умови його відповідності вимогам програм практики та укладення договору про проведення практики студентів.

Керівник науково - дослідної (професійної) практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики студентів;
- забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою;
- розробляє та видає індивідуальні завдання студентам;
- контролює своєчасне прибуття студентів до баз практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- проводить консультації щодо опрацювання та узагальнення зібраного матеріалу;
- перевіряє щоденники, звіти з практики та оцінює результати її проходження студентами;
- подає на кафедру звіт керівника виробничої (професійної) практики;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Керівник практики від бази практики:

- здійснює безпосереднє керівництво практикою студентів-практикантів згідно з програмою практики;
- знайомить студентів-практикантів із правилами внутрішнього розпорядку та контролює їх дотримання;
- повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення студентом-практикантом трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку;
- контролює ведення щоденника, підготовку звіту студентом-практикантом;
- після закінчення практики складає відгук-характеристику на кожного студента-практиканта, де дає оцінку проходження практики.

Студенти, які проходять науково - дослідну (професійну) практики, зобов'язані:

- з'явитися на настановчі збори з питань проходження практики та звітування за її результатами;
- пройти цільовий інструктаж з охорони праці;
- отримати документи для проходження практики;
- ознайомитися з програмою практики;
- отримати індивідуальні завдання у керівника практики від кафедри;
- своєчасно прибути на базу практики;
- дотримуватися правил охорони праці на підприємстві (в установі, організації тощо);
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- підготувати звітну документацію з практики;
- своєчасно подати звіт з практики та захисти його перед комісією.

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК І ОЦІНЮВАННЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Після закінчення періоду практики студенти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання. Форми звітності визначаються наскрізною та робочою програмами практики. До звітної документації відносяться щоденник практики, звіт з практики та інші.

За результатами проходження науково – дослідної практики студентом подається звіт з практики разом зі щоденником на кафедру для реєстрації та керівнику практики від кафедри – для перевірки та оцінювання.

У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Вимоги до структури та обсягу звіту з практики наводяться у робочій програмі практики

Критерії оцінювання та схема нарахування балів з практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри і вказуються у робочій програмі практики.

За підсумками науково - дослідної практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік з практики виставляється протягом перших двох теоретичних тижнів після її закінчення головою комісії із захисту звітів з практики.

Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики.

Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі:

- оцінки результатів проходження практики студентом, наданої у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики;
- оцінки якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики;
- оцінки виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики.

Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками презентації студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Семестровий контроль з професійної практики студентів заочної форми навчання проводиться під час навчально-екзаменаційної сесії.

Диференційований залік з професійної практики виставляється головою комісії із захисту звітів з практики. Нарахування балів з професійної практики здійснюється:

- комісією за результатами співбесіди зі студентом, який має досвід роботи, стажувався або працює за фахом;
- керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики студенту, який не працює за фахом і не має досвіду роботи за фахом, на підставі оцінки результатів проходження практики, якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики, презентації результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Підсумкова оцінка знань, умінь та навичок студентів, набутих на практиці, визначається за 100-бальною, 4-бальною шкалою та шкалою ЄКТС (табл. 3).

Таблиця 3

СИСТЕМА ОЦІНКИ

За 100-бальною шкалою	Рейтинг ЄКТС	За 4-бальною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно
1-34	F	

Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедр, конференціях, круглих столах та інших заходах, а загальні підсумки – на вченій раді факультету та Університету.